

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:
Vår ref.: 24/20120-43
Saksbehandler: Inger Marie Sandmark Fosse
Dato: 24.01.2025

Orientering om endringer i felles kompetansemål for leger (FKM)

Helsedirektoratet har nå gått gjennom høringssvarene vi mottok i forbindelse med utkast til reviderte læringsmål i FKM. På bakgrunn av dette innføres følgende endringer:

Endringer i antall læringsmål

1. Læringsmålene endres fra totalt 75 i dagens FKM-plan til 29 læringsmål.

Det var overveiende støtte til en reduksjon i antall læringsmål fra 75 til 29.

2. Læringsmålene i LIS 1 reduseres fra 50 til 15, der 7 godkjennes i sykehus og 8 i kommunen.

Det var overveiende støtte til forslaget om reduksjon i antall læringsmål i LIS 1. Det var også overveiende støtte til at læringsmål enten godkjennes i sykehus eller i kommune.

3. Læringsmålene i LIS 2/3 reduseres fra 25 til 14.

Det var overveiende støtte til dette forslaget fra majoriteten av høringsinstansene.

Endringer i læringsaktiviteter og gjennomføring av utdanningen

4. Prosjektoppgaven i LIS 2/3 fjernes som anbefalt læringsaktivitet.

Det var overveiende støtte til dette forslaget fra majoriteten av høringsinstansene. I majoriteten av helseforetakene har LIS skrevet projektoppgave som del av arbeidet med læringsmål i kvalitetsforbedring. Denne anbefalingen videreføres ikke. I det nye læringsmålet FKM-017 er formuleringen: “..selvstendig kunne bidra i et forbedringsprosjekt”. Oppgaven med å utforme rammene for dette gis til det RegUT som får koordineringsansvaret for FKM-arbeidet.

5. Et av de regionale utdanningssentrene (RegUt) får oppfølgingsansvar for FKM i samarbeid med lokalt ALIS/SamLIS-kontor.

Det var støtte til dette forslaget fra alle høringsinstansene. Vi anbefaler derfor RHF-ene å legge oppfølgingsansvar for FKM inn i mandatet til RegUt-ene og at RegUt-ene velger seg imellom ett av kontorene som får ansvar for FKM på lik linje med dagens arbeid med enkeltspesialiteter. Oppfølgingsansvaret skjer i samarbeid med det ALIS/SamLIS-kontoret som er lokalisert i samme geografiske område som RegUT for FKM. Helsedirektoratet følger opp ved å legge oppgaven inn i mandatet til ALIS/SamLIS-kontorene. RegUT for FKM kan vurdere å opprette et nasjonalt råd for FKM. Arbeidsgruppen som har jobbet med revideringen av FKM kan f.eks. gis en slik oppgave.

Implementering av nye læringsmål

6. Nytt læringsmålsett innføres for LIS 1-legene som har oppstart i sykehus 1. september 2025.

Det var overveiende støtte til å innføre endringen så raskt som mulig, samtidig som flere instanser ba om nok tid til å gjøre nødvendige endringer i kompetanseportalen og planlegge for innføringen av et nytt læringsmålsett. Som følge av dette trer ny læringsmålsplan i kraft 1. september 2025 for LIS1 som har oppstart i sykehus.

7. Ny FKM-plan for LIS 2/3 trer i kraft fra 1. mars 2026.

Det var overveiende støtte til at ny plan trer i kraft ca. 1 år etter forskriftsfesting.

Praktiske forhold

8. Det vil bli sett på muligheten for å få på plass en snarlig løsning for kompetansevurdering i kompetanseportalen.

Det ble opprinnelig foreslått en forenklet registreringsprosess i kompetanseportalen der signering av læringsaktivitetene utgår, og det kun er læringsmålene som signeres ut i kompetanseportalen når legen har oppnådd kompetansen som læringsmålet beskriver. Det var svært delte meninger om dette forslaget. Det ses derfor i første omgang heller på muligheten for å få på plass en løsning for kompetansevurdering i kompetanseportalen. Dette vil kanskje kunne ta bort det behovet noen av høringsinstansene angir for fortsatt signering av læringsaktiviteter.

9. En FKM-plan som er gjennomført for en spesialitet vil også være gjeldende for øvrige spesialiseringsløp en lege måtte ønske å gjennomføre.

Alle høringsinstansene støttet dette forslaget.

Hver spesialitet bør vurdere om det er behov for å utvikle spesialitetsspesifikke læringsmål i lovverk og sakkyndighet for eget fag, i tillegg til det som er angitt i FKM.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Tilbakemeldingen fra majoriteten av høringsinstansene var at fordelene med endringene helt klart oppveier et midlertidig merarbeid i startfasen. Økonomiske kostnader og administrativ ressursbruk vil på sikt gå ned. Når *en* gjennomført FKM-plan også vil være gjeldende for øvrige spesialisingsløp en lege måtte ønske å gjennomføre, vil den administrative arbeidsbyrden reduseres gjennom færre antall "klikk" og vurderinger.

11. Nasjonalt anbefalte læringsaktiviteter i FKM

Følgende læringsaktiviteter anbefales i LIS1:

- Gruppeveiledning
- Simulering og ferdighetstrening
- Kurs med følgende tema:
 - Offentlig helsearbeid
 - Samvalg.
- Møte med kommuneoverlegen
- Undervisning
- Selvstudium

Følgende læringsaktiviteter anbefales i LIS 2-3:

- Gruppeveiledning
- Simulering og ferdighetstrening
- Kurs med følgende tema:
 - Sakkyndig arbeid,
 - Administrasjon- og ledelse
 - Veiledning
- Undervisning
- Selvstudium

Det er utdanningsvirksomhetene selv som bestemmer hvordan aktivitetene skal gjennomføres, inkludert hvem som skal være ansvarlig for gjennomføringen av det enkelte kurs og om det skal være nettbasert eller med fysisk fremmøte. For alle de nasjonalt anbefalte kursene finnes det allerede i dag tilbud som kan videreføres. Lokale aktiviteter kommer i tillegg til de nasjonalt anbefalte og daglig arbeid/klinisk praksis utgjør den grunnleggende aktiviteten for all læring.

12. Praktisk gjennomføring. Nye læringsmål med utdypende tekster. Hva nye læringsmål tilsvarer i gammel plan.**Praktisk gjennomføring LIS2-3:**

For de LIS som har fått læringsmål godkjent i utgående plan del 2-3, vil godkjente læringsmål bli overført til de nye læringsmålene. Helsedirektoratet har gjort denne vurderingen, og i tredje kolonne i tabellen under vises hvilke læringsmål i gammel plan hvor godkjenningen overføres til det nye læringsmålet.

Praktisk gjennomføring LIS1:

Nye læringsmål i FKM Del 1 starter opp 1.september 2025 med oppstart i sykehus (FKMS), kommunen vil da ha sine første LIS1 med nye læringsmål i september 2026. Følgende overgangsordninger foreligger: Det skal være to parallelle planer i del 1 - ny og gammel plan. De som har startet opp i gammel FKM-plan i del 1, fullfører i utgangspunktet i denne. Det vil ikke være mulig å blande ny og gammel plan (f.eks. gammel plan i sykehus og ny i kommune) da dette ikke vil registreres i HPR. Det er imidlertid rom for å skifte over fra gammel sykehusplan til ny sykehusplan etter 1.september 2025 for LIS1 som har begynt i sykehusstillingen før denne dato og ikke har fullført sykehustjenesten. De som skifter plan fra gammel til ny under sykehusdelen av LIS1 vil kunne gå over i den nye planen i kommunen. En manuell konvertering må da foretas av leder/veileder på sykehus i dialog med aktuelle LIS.

Det vil være en overgangsperiode for de som er i permisjon og lignende på 2 år fra 1. september 2025, dvs. frem til 1.september 2027. Etter dette må alle over i ny plan for FKM Del 1. Helsedirektoratet har laget en konverteringstabell, som kan brukes for overføring av læringsmål fra gammel til ny plan i FKM Del 1. Læringsmålene i gammel og ny plan er kompetansevurdert opp mot hverandre av Helsedirektoratet, så det vil ikke være behov for en kompetansevurdering av LIS1 for å gjøre denne overføringen.

Læringsmål i sykehus del 1 av spesialistutdanningen

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst (forskriftsfestes ikke)	Konverteringsliste - tilsvarer følgende læringsmål i gammel plan
Etikk		
FKMS-001 Under supervisjon kunne identifisere, analysere og håndtere etiske utfordringer i klinisk arbeid. Kjenne til arbeidet og rollen til Klinisk etisk komité (KEK).	Etiske problemer oppstår når det er tvil eller uenighet om hva som er riktig å gjøre pga. motstridende verdier og hensyn, f.eks. knyttet til livsforlengende behandling, manglende samtykke og bruk av tvang, eller ressursbruk/prioritering.	Tilsvare LM-02
Kommunikasjon, samvalg og helsekompetanse		
FKMS-002 Ha god kunnskap om betydningen av kommunikasjon og selvstendig kunne kommunisere med pasient, pårørende og andre samarbeidspartnere på en hensiktsmessig og profesjonell måte.		Tilsvare LM-15
FKMS-003 Ha kunnskap om hva kompetansevurdering, veiledning og supervisjon innebærer, og under supervisjon kunne reflektere over egen læringsprosess.		Tilsvare LM-17
Forebygging		
FKMS-004 Ha kunnskap om forebyggende og helsefremmende arbeid på individ- og gruppenivå, herunder: -Kunnskap om hva helsefremmende arbeid innebærer. - Kunnskap om primær-, sekundær- og tertiærforebygging. - Kunnskap om grunnleggende smittevernsprinsipper.	Grunnleggende smittevernprinsipper inkluderer kunnskap om de ulike smittemåtene, rutiner for håndhygiene, bruk av personlig beskyttelsesutstyr, renhold, avfallshåndtering, trygg injeksjonspraksis, desinfeksjon av hud og beskyttelse mot stikkskader.	Tilsvare LM-05
Kvalitet og pasientsikkerhet		
FKMS-005 Ha kunnskap om pasientsikkerhet og risiko ved pasientbehandling på egen arbeidsplass. Under supervisjon kunne melde fra om uønskede hendelser og pasientskader, og reflektere over mulige forbedringer.		Tilsvare LM-37

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst (forskriftsfestes ikke)	Konverteringsliste - tilsvarer følgende læringsmål i gammel plan
Systemforståelse, organisasjonsutvikling, ledelse og samhandling		
FKMS-006 Ha kjennskap til det norske helsesystemet, herunder samspillet mellom politikk, økonomi, fag og ledelse.		Tilsvare LM-61
FKMS-007 Selvstendig kunne samhandle med annet helsepersonell og kunne nyttiggjøre seg deres kompetanse.	F.eks. gjennom arbeid i tverrfaglige team.	Tilsvare LM-56

Læringsmål i kommune del 1 av spesialistutdanningen

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst (forskriftsfestes ikke)	Tilsvare følgende læringsmål i gammel plan
Kommunikasjon, samvalg og helsekompetanse		

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst (forskriftsfestes ikke)	Tilsvarende følgende læringsmål i gammel plan
FKMK-001 Ha kunnskap om begrepet samvalg, og under supervisjon kunne gjennomføre en beslutningsprosess om behandlingsalternativer hvor pasientens helsekompetanse vektlegges.	Samvalg innebærer at en på viktige beslutningspunkter innhenter og formidler kunnskap om behandlingsalternativene, og at pasienten får støtte til å veie kunnskap om fordeler og ulemper ved behandlinger opp mot hverandre. Lege og pasient blir sammen enige om behandling. For å kunne gjøre samvalg, er det nødvendig å forstå pasientens helsekompetanse. Helsekompetanse er personers evne til å finne, forstå, vurdere og anvende helseinformasjon for å kunne treffe kunnskapsbaserte beslutninger relatert til egen helse.	Tilsvarende LM-28
Opplæring av pasienter, pårørende og samarbeidspartnere		
FKMK-002 Under supervisjon gi opplæring til pasienter og pårørende ved bruk av kommunikative ferdigheter og med utgangspunkt i mottakers helsekompetanse.	Dette kan eksempelvis være astmabehandling eller diabetesoppfølging.	Tilsvarende LM-53 eller LM-54
Forebygging		
FKMK-003 Selvstendig kunne informere om og drøfte forebygging av de vanligste livsstilssykdommene med pasienter, og selvstendig iverksette nødvendige tiltak og oppfølging.	Råd og tiltak kan være livsstils- eller kostholdsråd, røykeslutt, forebyggende medikamentell behandling eller henvisning til andre instanser for eksempel frisklivssentral og lærings- og mestringstilbud.	Tilsvarende LM-08
Lovverk og sakkyndig arbeid		
FKMK-004 Ha god kunnskap om grunnleggende bestemmelser som regulerer plikter for helsepersonell og rettigheter for pasienter, og selvstendig anvende disse.	For eksempel Pasient- og brukerrettighetsloven, Helsepersonelloven m.fl.	Tilsvarende LM-45
FKMK-005 Ha god kunnskap om bruk av tvang og under supervisjon kunne gjennomføre tvangsinnleggelser.		Ingen overføring av dette læringsmålet.
Systemforståelse, organisasjonsutvikling, ledelse og samhandling		

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst (forskriftsfestes ikke)	Tilsvarende følgende læringsmål i gammel plan
FKMK-006 Selvstendig kunne balansere rollene som behandler og som forvalter av samfunnets ressurser, herunder prioriteringsbeslutninger og over- og underbehandling.		Tilsvarende LM-62
FKMK-007 Ha kunnskap om hvordan kommunens samfunnsmedisinske arbeid organiseres og utføres, herunder kommunens samfunnsmedisinske oppgaver som smittevern, beredskap, planarbeid, forebyggende tiltak og folkehelsearbeid.		Tilsvarende LM-63
FKMK-008 Ha kunnskap om ulike former for pasientforløp, inkludert helhetlige og standardiserte pasientforløp, og under supervisjon kunne bidra til gode overganger mellom behandlings- og omsorgsnivå og samhandling mellom ulike aktører i helsetjenestene.		Tilsvarende LM-58

Læringsmål i LIS 2-3

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst	Tilsvarende følgende læringsmål i gammel plan
Etikk		
FKM-001 Ha god kunnskap om og selvstendig kunne bruke etisk refleksjon til å identifisere, analysere og håndtere etiske utfordringer i eget arbeid.	Etisk refleksjon kan for eksempel innebære å diskutere problemstillinger hvor verdier står opp mot hverandre og forstå konsekvensene av ulike valg.	Tilsvarende LM-04
Kommunikasjon, samvalg og helsekompetanse		
FKM-002 Ha god kunnskap om styrker og svakheter i egne kommunikasjonsferdigheter, og selvstendig kunne endre praksis i tråd med tilbakemeldinger.	Tilbakemeldinger kan komme fra kollega, veileder, supervisor, leder, pasient og andre.	Ingen overføring av dette læringsmålet.
FKM-003 Ha god kunnskap om kompetansevurdering, veiledning og supervisjon og selvstendig kunne kompetansevurdere, veilede og supervisere andre.	For mer informasjon se Helsedirektoratets "Nasjonal veileder i kompetansevurdering av leger i spesialisering" og "Nasjonale faglige råd om veiledning".	Tilsvarende LM-20
FKM-004 Selvstendig kunne kommunisere om medisinsk usikkerhet og variasjon, og selvstendig kunne reflektere over kunnskapens begrensninger.		Tilsvarende LM-21
Opplæring av pasienter, pårørende og samarbeidspartnere		
FKM-005 Selvstendig kunne gi opplæring til pasienter, pårørende eller andre relevante samarbeidspartnere.		Tilsvarende LM-55
Forskningsforståelse og kunnskapshåndtering		
FKM-006 Ha kjennskap til kliniske studier, herunder formål, krav til godkjenning og datahåndtering og krav til informert samtykke og pasienters reservasjonsrett.	Med begrepet klinisk studie menes en utprøving av et medisinsk utstyr, en teknologi, et legemiddel eller en	Tilsvarende LM-75

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst	Tilsvarende følgende læringsmål i gammel plan
	behandlings- eller rehabiliteringsmetode på mennesker, jf. nasjonal handlingsplan for kliniske studier.	
FKM-007 Selvstendig kunne finne frem til og kritisk vurdere relevant forskning, og utfra dette selvstendig utøve kunnskapsbasert praksis og foreta faglige vurderinger.		Tilsvarende LM-32
Kvalitet og pasientsikkerhet		
FKM-008 Ha god kunnskap om melde- og avvikssystemer i helsetjenesten.	Med melde- og avvikssystemer menes f.eks. interne avvikssystemer i egen virksomhet og nasjonale meldeordninger for helsetjenesten.	Ingen overføring av dette læringsmålet.
FKM-009 Ha god kunnskap om systematisk kvalitets- og forbedringsarbeid i egen virksomhet, og selvstendig kunne bidra i et forbedringsarbeid, herunder anvende verktøy og modeller for kvalitetsforbedring.		Tilsvarende LM-42
Lovverk og sakkyndig arbeid		
FKM-010 Ha kunnskap om sakkyndig arbeid.	Sakkyndig arbeid kan være på oppdrag fra Nav, rettsvesenet, forsikringsselskaper o.l.	Ingen overføring av dette læringsmålet.
Systemforståelse, organisasjonsutvikling, ledelse og samhandling		
FKM-011 Selvstendig kunne reflektere over hvordan egne holdninger, verdier og egenskaper kan påvirke arbeidsmiljøet og rollen som arbeidstaker, leder og kollega.		Tilsvarende LM-73
FKM-012 Ha kunnskap om samspillet mellom politikk, økonomi, fag og ledelse, samt behovet for prioriteringer i helsetjenesten. Ha god kunnskap om prioriteringskriteriene og selvstendig kunne anvende disse i praktisk prioriteringsarbeid.	I henhold til prioriteringsforskriften.	Ingen overføring av dette læringsmålet.

Forskriftsfestet læringsmålstekst	Utdypende tekst	Tilsvarende følgende læringsmål i gammel plan
FKM-013 Ha god kunnskap om egen rolle i møtet med samarbeidende profesjoner og selvstendig kunne bidra til hensiktsmessig samhandling.	God rolleforståelse er sentralt for samhandling for å sikre trygge pasientforløp. Samarbeidende profesjoner kan være andre helseprofesjoner, barnevern, politi m.fl.	Ingen overføring av dette læringsmålet.
FKM-014 Ha god kunnskap om egen rolle i beredskapssituasjoner på eget arbeidssted		Ingen overføring av dette læringsmålet.

Helsedirektoratet har utarbeidet utdanningsplaner for LIS1 i sykehus og kommune med anbefalte læringsaktiviteter. Disse planene vil bli publisert på våre nettsider.

Helsedirektoratet ber om at de regionale helseforetakene gjør informasjonen i dette brevet kjent for helseforetakene i sin region, inkludert de private, ideelle. ALIS/SamLIS-kontorene bes på samme måte om å gjøre informasjonen kjent for kommunene i sitt geografiske nedslagsfelt.

Vennlig hilsen

Liv Heidi Brattås Remo e.f.
avdelingsdirektør

Inger Marie Sandsmark Fosse
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
DEN NORSKE LEGEFORENING, Nina Evjen